

L-Thongkum, Theraphan. 2007. Final fricatives \*-s and \*-h in Proto-T'in lexicon. *Manusya*, Special issue No.13: 87-93. Presented at the 3rd International Conference on Austroasiatic Linguistics (ICAL 3 pilot picnic), organized by École française d'Extrême-Orient (EFEO), June 28 – 29, 2006, Siem Reap, Cambodia.

#### ABSTRACT

Final /-s/ does not exist in Modern T'in; however, \*-s in Proto-T'in can be reconstructed. The distinction between \*-s and \*-h in Proto-T'in phonology is suggested by two types of final correspondences, i.e., \*-s has become /-yh/ in Mal but /-t/ in Pray, and \*-h has been kept as /-h/ in both Mal and Pray. This fact was pointed out by Filbeck in 1978; however, no Proto-T'in forms were reconstructed by him.

To show a clearer picture of the phonological history of T'in, 68 Proto-T'in forms were reconstructed, 17 with final \*-s and 51 with final \*-h. The 68 Proto-T'in reconstructed lexical items, (1) – (17) and (34) – (84), including 16 Proto-Mal reconstructed forms having \*-s, (18) – (33), are presented in this paper with Thai and English glosses. Khmu' and Mlabri cognates from the author's corpus are also provided.

**Keywords:** *final fricatives, Proto Mal-Pray (Mon-Khmer)*

#### บทคัดย่อ

เสียงพยัญชนะท้าย /-s/ ไม่ปรากฏในภาษา “ถิ่น” (ลัวะน่าน หรือ มัด-ไปร) ปัจจุบัน อย่างไรก็ตาม เสียงพยัญชนะท้าย \*-s ในภาษา “ถิ่น” สามารถสืบสร้างได้ในภาษา “ถิ่น” ดั้งเดิม ความแตกต่างที่มีนัยสำคัญระหว่างเสียงพยัญชนะท้าย \*-s กับ \*-h ในระบบเสียงภาษา “ถิ่น” ดั้งเดิมเห็นได้จากลักษณะการปฏิภาคของเสียง 2 ชุด คือ เสียงพยัญชนะท้าย \*-s ที่เปลี่ยนเป็น /-yh/ ในภาษามัด แต่เปลี่ยนเป็นเสียง /-t/ ในภาษาไปร กับเสียงพยัญชนะท้าย \*-h ที่ยังคงอยู่ทั้งในภาษามัดและไปร Filbeck (1978) ได้ชี้ให้เห็นความจริงนี้ อย่างไรก็ตาม Filbeck มิได้สืบสร้างคำในภาษา “ถิ่น” ดั้งเดิมที่มีเสียงพยัญชนะท้าย \*-s และ \*-h

เพื่อแสดงให้เห็นภาพประวัติความเป็นมาของระบบเสียงภาษา “ถิ่น” ชัดเจนขึ้น ผู้วิจัยได้สืบสร้างศัพท์ในภาษา “ถิ่น” ดั้งเดิมจำนวน 68 คำ คำศัพท์ที่สืบสร้างขึ้น 68 คำนี้ 17 คำ (1) - (17) มีเสียงพยัญชนะท้าย \*-s และ 51 คำ (34) - (84) มีเสียงพยัญชนะท้าย \*-h นอกจากนี้คำในภาษา “ถิ่น” ดั้งเดิม 17 คำที่มีเสียงพยัญชนะท้าย \*-s ยังได้เพิ่มเติมคำในภาษามัดดั้งเดิมที่มีเสียงพยัญชนะ \*-s เข้ามาด้วย

อีก 16 คำ คือ (18) - (33) ในการนำเสนอคำที่สืบสร้างขึ้นทั้งหมด 84 คำ ได้ให้ความหมายภาษาไทย และความหมายภาษาอังกฤษ รวมทั้งคำร่วมเชื้อสายในภาษาขมุและมลาบรีซึ่งมาจากคลังข้อมูลของผู้วิจัยด้วย

**คำสำคัญ:** เสียงพยัญชนะท้ายเสียดแทรก ภาษามัล-โปรดิงเดิม (มอญ-เขมร)

L-Thongkum, Theraphan, Phanintra Teeranon and Chommanad Intajamornrak. 2007. The interaction between vowel length and pitch in SEA languages: an implication for tonal evolution. In *Studies in Tai and Southeast Asian Linguistics*, 225-240, edited by Jimmy G. Harris, Somsong Burusphat and James E. Harris. Bangkok: Ekphimthai Ltd. Presented at the **38th International Conference on Sino-Tibetan Languages and Linguistics**, organized by Xiamen University, October 28 – 31, 2005, China.

#### ABSTRACT

Hu, an Angkuic language of the Palaungic branch of the Mon-Khmer language family spoken in Yunnan, has two tones, high and low. The loss of phonological vowel length is the major cause of the birth of the low tone, with original short vowels receiving the high tone in Modern Hu. If this type of tonal evolution is possible, it should be attested phonetically.

The interaction between vowel length and pitch in the Mon-Khmer, Hmong-Mien and Tai languages was studied by measuring the duration, fundamental frequency and intensity values of /a/ and /aa/ in minimal pairs. The results of our investigation indicated that short vowels had higher fundamental frequencies (F0) than long vowels and that the F0 difference between short and long vowels was statistically significant ( $p < 0.05$ ) in both tonal and non-tonal languages. This seems to be a natural phonetic tendency. The interaction between vowel length and loudness (intensity) is less clear.

An attempt to make a pair of short and long vowels of the same quality, e.g., /a/ – /aa/, having “equal prominence”, can cause pitch difference between short and long vowels in SEA languages. The birth of phonological pitch or tone at a later stage may be regarded as compensation for the loss of phonological length at the earlier stage.

**Keywords:** *vowel length and pitch, SEA languages*

### บทคัดย่อ

ภาษาหูซึ่งเป็นภาษาในสาขาปะหล่องอีกของภาษาตระกูลมอญ-เขมรพูดในมณฑลยูนนาน มีวรรณยุกต์ 2 หน่วยเสียง คือ วรรณยุกต์สูง กับ วรรณยุกต์ต่ำ การสูญเสียความยาวของเสียงสระเป็นสาเหตุหลักที่ทำให้เกิดวรรณยุกต์ต่ำในคำภาษาหู ส่วนคำที่มีเสียงสระสั้นมาแต่เดิมจะมีวรรณยุกต์สูงในภาษาหูปัจจุบัน หากวิวัฒนาการของวรรณยุกต์ลักษณะนี้เป็นไปได้ ก็น่าจะพิสูจน์ทราบทางสัทศาสตร์ได้

ปฏิสัมพันธ์ระหว่างความสั้นยาวของเสียงสระกับระดับเสียงในภาษาตระกูลมอญ - เขมร มั่ง - เมียน และภาษาตระกูลไทได้รับการศึกษาวิเคราะห์ในเรื่อง ค่าระยะเวลา ค่าความถี่มูลฐาน และค่าความเข้ม โดยใช้คู่เทียบเสียง /a/ กับ /aa/ ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่าสระสั้นมีค่าความถี่มูลฐานสูงหรือมากกว่าสระยาว ความแตกต่างนี้มีนัยสำคัญทางภาษาศาสตร์ ( $p < 0.05$ ) ทั้งในภาษามีวรรณยุกต์และไม่มีวรรณยุกต์ ปรากฏการณ์นี้ดูเหมือนจะเป็นแนวโน้มทางสัทศาสตร์ ส่วนความสัมพันธ์ระหว่างความสั้นยาวของสระกับความดังค่อยหรือความเข้มของเสียงไม่ค่อยมีรูปแบบที่ชัดเจน

**คำสำคัญ:** *ความสั้นยาวของสระกับระดับเสียง ภาษาเอเชียตะวันออกเฉียงใต้*

Abramson, Arthur S., Patrick W. Nye and Theraphan Luangthongkum. 2007. Voice Register in Khmu': experiments in production and perception. *Phonetica*. Vol 64, No. 2-3, 80-104. Presented at the 4th Joint Meeting of the Acoustical Society of America and the Acoustical Society of Japan, November, 28 – December, 2, 2006, Honolulu, Hawaii.

### ABSTRACT

Some Khmu' dialects have phonologically distinctive voice registers. Auditory observations have claimed a stable distinction between clear voice and high pitch for Register 1 and breathy voice and low pitch for Register 2 in the Khmu' Rawk dialect of northern Thailand. Word-pairs distinguished only by register were recorded by 25 native speakers. Acoustic analysis yielded F0 and overall amplitude contours, frequencies of F1 and F2 in quasi-steady states of the vowels, relative intensities of higher harmonics to that of the first harmonic, and vowel durations. When circumstances caused early attention to perception testing, the words of only eight speakers had been analyzed for properties other than amplitude and F0. Since the only significant factor that had emerged by then was F0

contour, the synthetic stimuli were made with just a series of seven contours. The labeling by 32 native speakers yielded two categories, demonstrating the sufficiency of F0 as an acoustic cue. The completed acoustic analysis showed a significant effect of one of the harmonic ratios for the women only, suggesting a conservative bias. The language has been shifting toward tonality and may have reached it.

**Keywords:** *phonation type, tonal evolution, Khmu' language (Mon-Khmer)*

### บทคัดย่อ

ภาษาขมุบางถิ่นมีความแตกต่างด้านลักษณะน้ำเสียงซึ่งทำให้ความหมายของคำต่างกัน จากการฟังได้มีการกล่าวว่ามี ความแตกต่างระหว่างลักษณะน้ำเสียงธรรมดา กับระดับน้ำเสียงสูงซึ่งเป็นองค์ประกอบของริจิสเตอร์ 1 และลักษณะน้ำเสียงต่ำทู่กับระดับเสียงต่ำซึ่งเป็นองค์ประกอบของริจิสเตอร์ 2 ในภาษาขมุรอกซึ่งพูดในภาคเหนือของประเทศไทย (จังหวัดน่าน) คำคู่เทียบเสียงที่ต่าง กันเฉพาะริจิสเตอร์ได้ถูกบันทึกเสียงโดยใช้ผู้พูดภาษาขมุเป็นภาษาแม่ 25 คน เพื่อการวิเคราะห์ ค่าความถี่มูลฐาน ค่าความเข้มโดยรวม ค่าความถี่ฟอร์เมนต์ 1 และ 2 ของสระช่วงที่ไม่มีการปิดเบน ค่าความเข้มเทียบเคียงของฮาร์โมนิกสูงๆ กับฮาร์โมนิกที่ 1 และค่าระยะเวลาของเสียงสระ ในส่วนการทดสอบการรับรู้ ด้วยสภาวะบางอย่างที่เป็นปัญหา ได้เลือกการออกเสียงคำของผู้พูดภาษาขมุเพียง 8 คนเท่านั้นมาวิเคราะห์ค่าทางกลศาสตร์อื่นๆ ร่วมกับ ค่าความเข้มและค่าความถี่มูลฐาน เนื่องจาก ได้พบว่า ปัจจัยด้านความถี่มูลฐานมีนัยสำคัญที่สุด การสร้างตัวเร่งเร้าสังเคราะห์เพื่อทดสอบการรับรู้ จำกัดอยู่ที่การขึ้นตกของระดับเสียง 7 ลักษณะเท่านั้น จากการทดสอบการรับรู้กับคนขมุ 32 คน ทำให้ทราบว่ามีการรับรู้ 2 ประเภท คือ ส่วนใหญ่รับรู้ค่าความถี่มูลฐานหรือระดับเสียงเป็นสำคัญ ส่วนการรับรู้ความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญของความเข้มเทียบเคียงของฮาร์โมนิกมีแต่ในกลุ่มผู้ทดสอบที่เป็นเพศหญิงเท่านั้น ซึ่งแสดงว่าผู้พูดเพศหญิงยังคงเก็บรักษาลักษณะเก่าแก่ดั้งเดิมของภาษาขมุไว้ คือ ลักษณะน้ำเสียง ปรากฏการณ์นี้แสดงให้เห็นว่าภาษาขมุรอกกำลังเปลี่ยนแปลงจากภาษาลักษณะน้ำเสียงเป็นภาษาวรรณยุกต์จนเกือบจะสมบูรณ์แล้ว

**คำสำคัญ:** *ลักษณะน้ำเสียง วิวัฒนาการของวรรณยุกต์ ภาษาขมุ (มอญ-เขมร)*

L-Thongkum, Theraphan and Chommanad Intajamornrak. 2008. Tonal evolution induced by language contact: a case study of the T'in (Lua') language of Nan province, Northern Thailand. To appear in *Mon-Khmer Studies* 38. Presented at *Mon-Khmer Workshop*,

organized by the Language and Cognition Group, Max Planck Institute for Psycholinguistics, April 16 – 18, 2007, Nijmegen, The Netherlands.

### ABSTRACT

T'in is a Mon-Khmer language; generally, Mon-Khmer languages are non-tonal. The T'in (Lua) language of Bo Kluea District, Nan Province, comprises two major dialects, Mal and Pray. Pray is more conservative and has less speakers, due to geography and communist infiltration in the past. The data on Mal, Pray and Tai Yuan (language of the majority) were collected in 2005 for the research project on "Linguistic Diversity in Nan Province: A Foundation for Tourism Development".

Although different pitches can be heard in both Mal and Pray, there are no consistent patterns in Pray, even in the speech of a single speaker. In Mal, two pitches [high-falling] and [low-rising] have been found distinctive. It can be concluded that the Mal dialect of Bo Kluea District has acquired two tones, /falling/ vs. /rising/ or /high/ vs. /low/. The falling tone occurs mostly in native words, whereas the rising tone mostly occurs in Tai loanwords. However, a few native words can have rising tone and a few Tai loanwords can have falling tone. Acoustical measurements were done to confirm the characteristics of Mal and Thai Yuan tones.

Filbeck (1972) pointed out that a dialect of Mal had two tones, i.e., rising and non-rising, and that the emergence of the rising tone appears to be the result of an independent innovation. The results of our present study indicate that the two rising tones in Tai Yuan, namely, /low-rising/ (A1-2) and /mid-rising/ (A3-4) seem to be the cause of tone birth in Mal, especially, the rising tone. In Tai Yuan, a six-tone language, words having rising tones (A1-2 and A3-4) are out-numbered, thus, frequently heard by Mal people. Perhaps, this auditory factor could have induced tonal evolution in some Mal dialects.

**Keywords:** *tonal evolution, language contact, Mal and Tai Yuan*

### บทคัดย่อ

ภาษา "ถิ่น" เป็นภาษาในตระกูลมอญ-เขมร โดยทั่วไปภาษตระกูลมอญ-เขมรไม่มีวรรณยุกต์ ภาษา "ถิ่น" (ลัวะ) ที่พูดในอำเภอบ่อเกลือ จังหวัดน่าน แบ่งออกเป็น 2 ภูมิภาคหลัก คือ มัล และไปร

ไปรซึ่งมีผู้พูดจำนวนน้อยกว่าสามารถเก็บรักษาลักษณะดั้งเดิมไว้ได้มากกว่า ทั้งนี้เนื่องมาจากสภาพทางภูมิศาสตร์และการแทรกซึมของคอมมิวนิสต์ในอดีต ข้อมูลภาษามัล ไปร ไทยวนหรือคำเมือง (ภาษาของคนส่วนใหญ่) เก็บเมื่อปี 2548 เพื่อการวิจัยของโครงการ “ความหลากหลายทางภาษาในจังหวัดน่าน: ความรู้พื้นฐานเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยว”

ถึงแม้ว่าจะได้ยินความแตกต่างของระดับเสียงทั้งในมัลและไปร แต่รูปแบบระดับเสียงที่สม่ำเสมอก็ไม่ปรากฏในภาษาไปร แม้แต่ในคำพูดของผู้พูดเพียง 1 คน ระดับเสียง 2 ลักษณะในมัล คือ [สูง-ตก] และ [ต่ำ-ขึ้น] ก่อให้เกิดความแตกต่างทางความหมาย สรุปได้ว่าวิภาษามัลที่พูดในอำเภอบ่อเกลือมี 2 วรรณยุกต์ คือ /ตก/ กับ /ขึ้น/ หรือ /สูง/ กับ /ต่ำ/ วรรณยุกต์ตกมักจะเกิดในคำมัลพื้นเมือง ขณะที่วรรณยุกต์ขึ้นมักจะเกิดในคำยืมไท อย่างไรก็ตาม คำมัลพื้นเมืองบางคำก็มีวรรณยุกต์ขึ้นและคำมัลที่เป็นคำยืมไทบางคำก็มีวรรณยุกต์ตก มีการวัดค่าทางกลศาสตร์เพื่อยืนยันลักษณะของวรรณยุกต์ในมัลและไทยวน

ฟิลเบ็ค (1972) ซึ่งให้เห็นว่าบางวิภาษามัลมีวรรณยุกต์ 2 หน่วยเสียง คือ วรรณยุกต์ขึ้นกับวรรณยุกต์ไม่ขึ้น การกำเนิดของวรรณยุกต์ขึ้นเป็นนวัตกรรมอิสระ ผลการวิจัยของเราแสดงให้เห็นว่าวรรณยุกต์ขึ้น 2 หน่วยเสียงในภาษาไทยวน คือ /ต่ำ-ขึ้น/ (A1-2) กับ /กลาง-ขึ้น/ (A3-4) น่าจะเป็นที่มาของการกำเนิดวรรณยุกต์ในมัล ภาษาไทยวนหรือคำเมืองถิ่นน่านมีวรรณยุกต์ 6 หน่วยเสียง คำที่มีวรรณยุกต์ขึ้น (A1-2 กับ A3-4) มีเป็นจำนวนมากกว่าวรรณยุกต์อื่นๆ ด้วยเหตุนี้คนมัลวิภาษามัลจึงได้ยินและได้ใช้วรรณยุกต์ขึ้นบ่อยๆ จึงรับศัพท์ลักษณะขึ้นเข้าไปในภาษาแม่ของตน อันเป็นปัจจัยต่อวิวัฒนาการของวรรณยุกต์

**คำสำคัญ:** วิวัฒนาการของวรรณยุกต์ การสัมผัสภาษา มัลและไทยวน

L-Thongkum, Theraphan. Language change without collision: a glimpse at linguistic diversity in northern Thailand and southern Laos. Presented at The Beijing Forum (2007), Panel Session on “Language Identity and Language Change in Collision and Dialogue Between Civilizations”, Theme 3: Clashes of Civilizations and Consequent Language Change, November 2-4, 2007. Beijing University, China. (To appear in the proceedings)

#### ABSTRACT

Linguistic diversity can be the cause of serious clashes and collisions in nations with multiethnic groups. Is this always true? Linguistic variation and change due to linguistic

diversity can be subtle and be accepted without collision or negative feelings when induced gradually and naturally by language contact.

Linguistic diversity in the Nan Province of northern Thailand and in the Xekong Province of southern Laos is a good illustration of the latter phenomenon. In the case of Nan and Xekong, though small both in area and population size, these provinces have thirteen and fourteen ethnic groups, respectively, coexisting peacefully. These ethnic minorities have learned to tolerate, to care for and to listen to each other in order to maintain a sense of harmony in the area. Unity is the result of their linguistic tolerance and lack of selfishness. Due to language contact, linguistic variation and change cannot be avoided. Different languages play different roles in a multilingual community. Pluralism and multilingualism should be taken as important keywords for policy making at the national level. However, assimilation should also be encouraged; if people want to speak or conform to the majority instead of maintaining their own identity and speaking their own language, they have the right to choose whatever they think best suits them.

**Keywords:** *linguistic diversity, language contact, northern Thailand, southern Laos*

### บทคัดย่อ

ความหลากหลายทางภาษาสามารถเป็นสาเหตุของความแตกร้างและแตกแยกในชาติที่มีคนหลายเชื้อชาติเผ่าพันธุ์ เป็นความจริงเสมอไปหรือไม่ การแปรและการเปลี่ยนแปลงของภาษาอันเนื่องมาจากความหลากหลายทางภาษา สามารถที่จะเกิดขึ้นอย่างค่อยเป็นค่อยไปและยอมรับได้โดยไม่ต้องเกิดความแตกแยกหรือความรู้สึกด้านลบ หากเกิดขึ้นช้าๆ และเป็นธรรมชาติโดยการสัมผัสภาษา

ความหลากหลายทางภาษาในจังหวัดน่าน ภาคเหนือของประเทศไทย และในจังหวัดเซกอง ภาคใต้ของประเทศ สปป. ลาว เป็นตัวอย่างที่ดีของการแปรและเปลี่ยนแปลงของภาษาอย่างสันติกรณีของน่านและเซกองซึ่งเป็นจังหวัดเล็กแต่มีประชากรประกอบด้วย 13 กลุ่มชาติพันธุ์และ 14 กลุ่มชาติพันธุ์ตามลำดับ ก็สามารถอยู่กันได้อย่างสงบ กลุ่มชาติพันธุ์เหล่านี้เรียนรู้ที่จะอดทนอดกลั้น เห็นอกเห็นใจและรับฟังซึ่งกันและกัน เพื่อรักษาความกลมเกลียวในท้องถิ่นของตน เอกภาพเป็นผลจากความอดทนด้านภาษาและความไม่เห็นแก่ตน การสัมผัสภาษาทำให้การแปรและการเปลี่ยนแปลงของภาษาเป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ ภาษาต่างๆ มีบทบาทต่างกันในกลุ่มชนพหุภาษา พหุลักษณะและพหุภาษาควรเป็นบุญแก่สำคัญในการจัดทำนโยบายระดับชาติ อย่างไรก็ตาม การผสมกลมกลืนควรได้รับการ

สนับสนุนด้วย หากผู้คนที่ทั้งหลายอยากพูดหรือปฏิบัติตนให้สอดคล้องกับคนส่วนใหญ่แทนที่จะเก็บรักษาเอกลักษณ์เฉพาะและพูดแต่ภาษาแม่ของตน พวกเขาควรมีสิทธิเสรีภาพในการเลือกสิ่งๆ ที่พวกเขาคิดว่าเหมาะสมที่สุดสำหรับพวกเขา

**คำสำคัญ:** ความหลากหลายทางภาษา การสัมผัสภาษา ภาคเหนือของไทย ภาคใต้ของลาว

Intajamornrak, Chommanad. Tai loanwords in Mal: a minority language of Thailand. Presented at the 9th Annual Southeast Asian Studies Graduate Student Conference, March 16 – 18, 2007, Cornell University, USA.

### ABSTRACT

Mal is a dialect of Lua/Thin, a Mon-Khmer language of Nan Province. Almost all the speakers are bilingual or multilingual. In a situation of bilingualism or multilingualism, language contact can bring about phonological interference. Mal has borrowed Tai words for a long time. My aim is to study transformational processes of Tai loanword adaptation in Mal.

The data were taken from a wordlist of 2,452 lexical items compiled for investigating the 13 languages of Nan. To separate loanwords from native words, loanwords easily distinguished by phonological form were separated first. Then ambiguous words were checked with the other Tai and Mon-Khmer languages of Nan. Then the percentage of loanwords in the data was calculated.

About one-third of the lexical items are Tai loanwords. Compound nouns and proper nouns are always composed of Mal native words and loanwords, for example, *siəŋ* (M) *khǎaŋ* 'molar teeth'. The transformational processes found for the adaptation of Tai loanwords fall into two main categories; 1) Segmental change and 2) Suprasegmental innovation. Segmental change is the replacement of consonant and vowel phonemes not found in Mal; for example, the phoneme /f/ in the source languages is replaced by /ph/ in the word *fun*<sup>21</sup> (ST) > *phǔn* (M) 'dust'. As for suprasegmental innovation, the low-rising tone, found on about half of the Tai loanwords, must be the result of language contact with a tonal language, especially a language with many words on a rising tone. Examples are the Mal words *k* *ŋ* 'drum', *kwǎat* 'to sweep', and *kə* *ət* 'born'. It seems that the emergence of



the low-rising tone in Mal is a sociolinguistic device for marking loanwords. Loanwords not having low-rising tone vary prosodically, along with all native Mal words, as affected by syllable structure and sentence intonation. The reason for the lack of the low-rising tone on the other half of the Tai loanwords may be the time-depth of borrowing that caused them to be better integrated with the native phonology.

It can be concluded that loanword adaptation in Mal involve the native Mal phonology as well as the emergence of a new feature limited to loanwords. What we seem to have here is an incipient tone language. It remains to be seen whether a full tonal system will come into being over time or whether the present incipient system will die out.

(M) = Mal, (T) = Tai, (ST) = Standard Thai, (TY) = Tai Yuan

**Keywords:** *bilingualism, multilingualism, borrowing, loanwords*

### บทคัดย่อ

ภาษามัลเป็นภาษาในตระกูลมอญ-เขมรที่พูดในจังหวัดน่าน จัดเป็นชุมชนทวิภาษาหรือพหุภาษา ปรากฏการณ์ทางภาษาที่พบในสถานการณ์เช่นนี้ก็คือการสัมผัสภาษา ซึ่งนำไปสู่การแทรกแซงทางเสียง และภาษามัลได้ยืมคำจากภาษาไทยมาเป็นเวลานาน วัตถุประสงค์ของการวิจัยนี้เพื่อศึกษากระบวนการแปลงเสียงของคำยืมไทในภาษามัล

ข้อมูลได้จากรายการคำสำหรับเก็บข้อมูล 13 ภาษาที่พูดในจังหวัดน่านจำนวน 2,452 คำ การจำแนกคำยืม พิจารณาจากเสียงหรือหน่วยเสียงเป็นสำคัญ หากพบคำที่สงสัยจะนำไปตรวจสอบกับภาษาไทยและภาษามอญ-เขมรอื่นๆ ที่พูดในจังหวัดน่าน จากนั้นจึงคำนวณหาอัตราส่วนของคำยืมที่พบทั้งหมด

ผลการวิจัยพบว่า หนึ่งในสามของรายการคำทั้งหมดเป็นคำยืม โดยคำประสมและคำนามชี้เฉพาะมักประกอบด้วยคำมัลแท้และคำยืม เช่น *siəŋ* (M) *khǎəŋ* ‘กราม’ กระบวนการแปลงเสียงของคำยืมไทในภาษามัลแบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ การแปลงหน่วยเสียงเรียง และการเกิดหน่วยเสียงซ้อน การแปลงหน่วยเสียงเรียง ได้แก่การแทนที่เสียงพยัญชนะและสระที่ไม่มีในภาษามัล เช่น เสียง /f/ ในภาษาไทยถูกแทนที่ด้วยเสียง /ph/ ในคำว่า *fun<sup>21</sup>* (ST) > *phǔn* (M) ‘ฝุ่น’ ส่วนการเกิดหน่วยเสียงซ้อนหรือวรรณยุกต์ต่ำ-ขึ้นที่พบในคำยืมไทเป็นจำนวนกว่าครึ่งหนึ่งนั้น เป็นผลจากการสัมผัสภาษากับภาษามิววรรณยุกต์ โดยเฉพาะภาษาที่มีวรรณยุกต์ขึ้นเป็นจำนวนมาก ตัวอย่างคำภาษามัล เช่น *k* *ŋ* ‘กลอง’, *kwǎat* ‘กวาด’, and *kə at* ‘เกิด’ การกำเนิดขึ้นของวรรณยุกต์ต่ำ-ขึ้นดูเหมือนเป็นเครื่องมือที่ใช้สำหรับการจำแนกคำยืม ส่วนคำยืมที่ไม่มีวรรณยุกต์ต่ำ-ขึ้นจะแปรไปตามโครงสร้าง

พยางค์และการลงเสียงหนักเบาในประโยค ซึ่งสาเหตุของการหายไปของวรรณยุกต์ต่ำ-ขึ้นของคำยืม นั้นน่าจะมาจากระยะเวลาของการยืม ที่ทำให้คำเหล่านั้นเกิดการผสมผสานกับภาษามลซึ่งเป็นภาษาแม่

กล่าวได้ว่าการแปลงคำยืมที่พบในภาษามลประกอบไปด้วยระบบเสียงของภาษามลและการเกิดขึ้นของคุณลักษณะใหม่ที่เฉพาะเจาะจงแต่ในคำยืม ภาษามลจึงเรียกได้ว่าเป็นภาษาที่เริ่มมีวรรณยุกต์เกิดขึ้น สิ่งที่ต้องศึกษาต่อไปก็คือ ภาษามลจะมีการพัฒนาระบบเสียงวรรณยุกต์อย่างเต็มรูปแบบหรือวรรณยุกต์ที่เกิดขึ้นนี้จะสูญหายไป

**คำสำคัญ:** ทวิภาษา พหุภาษา การยืม คำยืม

Akharawatthanakun, Phinnarat. Contact-induced linguistic variation and change: a case study of Tai dialects spoken in language mixture areas of Nan province. Presented at the 1st World Congress on the Power of Language: Theory, Practice, and Development, May 22 – 25, 2006, Bangkok, Thailand.

#### ABSTRACT

It is generally accepted that language change can be influenced by both internal and external factors. Language contact is an external factor which has an important role for motivating linguistic change. In Akharawatthanakun (2002, 2004), the tone variation and change which is found in Lao dialects is influenced by both an internal factor, tonal simplification, and an external factor, language contact. This paper aims to show more evidence of phonological variation and change motivated by language contact. Having analyzed the consonants, the vowels, and the tones in five Tai dialects: Tai Nyuan, Tai Lue, Tai Khün, Phuan, and Lao, spoken in the language mixture areas of Nan Province in northern Thailand, the findings reveal that: 1) the variation and change occurs in every phonological aspect: consonants, vowels, and tones and 2) the degree of phonological variation and change in some Tai dialects is higher than in the others. Furthermore, in this study lexical items in the five Tai dialects have also been investigated. Lexical variation and change is also found as evidence proving that, in the language mixture areas, the majority language plays important role in influencing the minority languages. This paper will present the variation and change in only the phonological aspect, not in the lexical aspect, so that the explanation and

discussion will be clearly shown and not confusing. The variation and change in the lexical aspect will be presented in another paper of the author, *“Contact-Induced Lexical Variation and Change: A Case Study of Tai Dialects Spoken in Language Mixture Areas of Nan Province”* in which the research result will also the evidence of linguistic variation and change due to an external factor, i.e. language contact.

**Keywords:** *language variation and change, language contact*

### บทคัดย่อ

เป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปว่า การเปลี่ยนแปลงของภาษาเกิดขึ้นอันเนื่องมาจากทั้งปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอก การสัมผัสภาษาเป็นปัจจัยภายนอกประเภทหนึ่งที่มีบทบาทสำคัญต่อการเปลี่ยนแปลงภาษา ในงานวิจัยที่ผ่านมาของผู้เขียน (Akharawatthanakun 2002, 2004) การแปรและการเปลี่ยนแปลงของวรรณยุกต์ที่พบในภาษาลาวถิ่นต่าง ๆ ได้รับความอิทธิพลจากทั้งปัจจัยภายใน ได้แก่ การออกเสียงวรรณยุกต์ให้ง่ายขึ้น (tonal simplification) และปัจจัยภายนอก ได้แก่ การสัมผัสภาษากับความถี่มีวัตถุประสงค์ที่จะนำเสนอให้เห็นหลักฐานเกี่ยวกับการแปรและการเปลี่ยนแปลงของภาษาอันเนื่องมาจากการสัมผัสภาษา จากการวิเคราะห์พยัญชนะ สระ และวรรณยุกต์ในภาษาไทยถิ่น 5 ภาษา ได้แก่ ภาษาไทยวน ไทลื้อ ไทขิ่น พวน และลาวที่พูดในบริเวณที่มีการปะปนกันของภาษาในจังหวัดน่านทางภาคเหนือของประเทศไทย พบว่า 1) มีการแปรและการเปลี่ยนแปลงทางเสียงเกิดขึ้นทั้งในระดับของพยัญชนะ สระ และวรรณยุกต์ และ 2) ภาษาไทถิ่นบางภาษามีระดับการแปรและการเปลี่ยนแปลงทางเสียงสูงกว่าภาษาไทถิ่นอื่น นอกจากนี้งานวิจัยนี้ยังวิเคราะห์คำศัพท์ในภาษาไทถิ่นทั้ง 5 ภาษาด้วยและพบว่า การแปรและการเปลี่ยนแปลงทางศัพท์นับเป็นอีกหลักฐานหนึ่ง que แสดงให้เห็นว่า ภาษาของชนกลุ่มใหญ่มีบทบาทสำคัญต่อการแปรและการเปลี่ยนแปลงของภาษาของชนกลุ่มน้อย เพื่อให้สามารถอธิบายและอภิปรายผลการวิจัยได้อย่างชัดเจนและไม่สับสน บทความนี้จะนำเสนอเฉพาะการแปรและการเปลี่ยนแปลงทางเสียงเท่านั้น ส่วนการแปรและการเปลี่ยนแปลงในระดับคำศัพท์จะนำเสนอไว้ในอีกบทความเรื่อง *“Contact-Induced Lexical Variation and Change: A Case Study of Tai Dialects Spoken in Language Mixture Areas of Nan Province”* ซึ่งเป็นอีกบทความหนึ่งของผู้เขียนที่จะนำเสนอผลการวิจัยเกี่ยวกับการแปรและการเปลี่ยนแปลงของภาษาอันเนื่องมาจากปัจจัยภายนอก หรือได้แก่การสัมผัสภาษานั้นเอง

**คำสำคัญ:** *การแปรและการเปลี่ยนแปลงของภาษา การสัมผัสภาษา*